

FONGS NOUS O POC CITATS A CATALUNYA XI

M. TABERÉS i A. ROCABRUNA

Societat Catalana de Micologia, carrer de la Marina, 96, 1r, 4a. E-08028 Barcelona.

E-mail: mtabac@hotmail.com; arocabruna_micol@hotmail.com

ABSTRACT. New or rarely recorded fungi from Catalonia (Spain) XI. This work includes de description and iconograpy of three species of agaricales collected in Catalonia (NE of Spain). One of them is an Ascomycete, of the order Pezizales, *Otidea tuomikoskii* Harmaja and two are Basidiomycetes: *Hemimycena cephalotricha* (Joss.) Sing. and *Boletus rhodopurpureus* Smolatcha,

Key words: Agaricales, Basidiomycetes, Ascomycetes, Otidea, Boletus, Hemimycena, Catalonia, Spain

RESUM. Fongs nous o poc citats a Catalunya, XI. En aquesta nova aportació descrivim i il·lustrem tres espècies recol·lectades a Catalunya: Un ascomicets del Ordre *Pezizals*, *Otidea tuomikoskii* Harmaja, i dos basidiomicets, que considerem rars encara no citats al nostre territori: *Hemimycena cephalotricha* (Joss.) Sing. i *Boletus rhodopurpureus* Smolatcha.

Paraules clau: Agaricals, Basidiomicets, Ascomicets, Otidea, Boletus, Hemimycena, Catalunya, Espanya

RESUMEN. Hongos nuevos o poco citados en Cataluña XI En esta nueva aportación describimos e ilustramos 3 especies recolectadas en Cataluña: 1 ascomicete del Orden *Pezizales*, *Otidea tuomikoskii* Harmaja y dos basidiomicetes: *Hemimycena cephalotricha* (Joss.) Sing. and *Boletus rhodopurpureus* Smolatcha que consideramos nuevas o raras:

Palabras clave: Agaricales, Basidiomicetes, Ascomicetes, Otidea, Hemimycena, Cataluña, España.

INTRODUCCIÓ

Aquest treball és una nova aportació a la sèrie de treballs dedicats als fongs nous o poc citats a Catalunya, detallats en la relació bibliogràfica, i que venim publicant des de el any 1996, en els que em descrit 180 tàxons entre ascomicets i basidiomicets. El material estudiat es conserva a l'herbari de la Societat Catalana de Micologia, dipositat al Centre de Documentació de Biodiversitat Vegetal (CDocBiV) de la Universitat de Barcelona.

ESPÈCIES ESTUDIADAES

Otidea tuomikoskii Harmaja

Fructificació de 20-30 mm de alt × 6-8 mm de ample en forma de orella de llebre, amb el marge involut. Cara himenial de color ocràci ataronjat. Cara externa furfuràcea y del mateix color que la himenial. Base blanca. Ascospores de 9,2-11,5 × 5,5-6 µm estretament el·líptiques, llises, mono o bigutulades. Asc de 128-150 × 9-11 µm, octosporats, operculats, amb les espores uniseriades. Paràfisis septades filiformes, eixamplades a l'apex, que de vegades són corbades. Excíple ectal amb estructura celulosa-angularis amb elements de 13-40 µm. Excíple medul·lar amb estructura intricada, amb elements de 28-30 × 4-15 µm.

MATERIAL ESTUDIAT. LLEIDA, Arriu de Bordius, (Canejàn) Val d'Aràn, UTM 31T 0315-4744, 3 exemplars que creixien entre les agulles d' *Abies alba*. 6-IX-2007. SCM A1087.

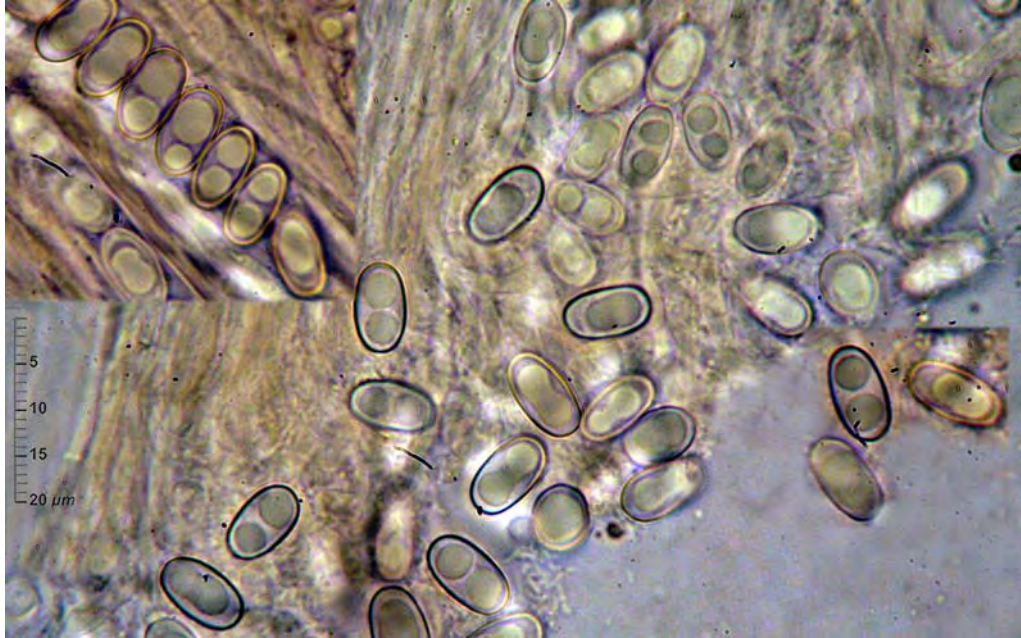


Fig. 1. *Otidea tuomikoskii* Harmaja, espores.



Otidea tuomikoskii Harmaja

***Hemimycena cephalotricha* (Joss.) Sing.**

= *Delicatula cephalotricha* (Joss.) Cejp

Píeu de 4-7 mm, de diàmetre, al principi hemisfèric, després convex de color blanc nívi, amb el marge acanalat. Làmines y lamèl·lules, estretes, de fins a 0,5 mm d'amplada, arquejades-decurrents, amb estríes transversales i anastomosadas. Esporada de color blanc no amiloide. Peu de 5-8 × 0,25-0,5 mm, pruinós esvelt de jove, després curt en relació al diàmetre del pileu, ja ben desenvolupat. Carn molt minsa, de color blanc. Olor inapreciable i gust suau. Els exemplars joves destil·len petites gütulas aquoses. Espores de 7-8 × 5-6 µm; Qm = 1,36, amigdaliformes, de vegades, mugronades. Basidis de 20-35 × 5-6 µm amb esterigmes de 3-4 µm de llargada, fibulífers, gütulats. Queilocistidis de 25-50 × 3-5 µm, fibulífers, filiformes, rectes o sinuosos, amb l'apex capitat, molt abundants. Caulocistidis de forma y mides similars. Pileocistidios també similars.

MATERIAL ESTUDIAT. BARCELONA. Can Bell, Sant Cugat del Vallès (Vallès Occidental) en grups de centenars de exemplars sobre la escorça de una alzina (*Quercus ilex*) viva. 9-1-2009. BCN-SCM B5359

OBSERVACIONES. Esta espècie pot ésser confosa, entre d'altres, amb *Mycenella margaritifera* (Maire) Maas Geest però la *Mycenella* té lamines poc marcades o nul·les, les espores són esfèriques amb un apicle ben evident, i els cistidis coral·loides. Nosaltres creiem que l'espècie publicada a la làmina núm. 1134 de Bolets de Catalunya, com *Mycenella margaritifera* (Maire) Maas Geest no està ben interpretada y correspon a la que descrivim en aquest treball.

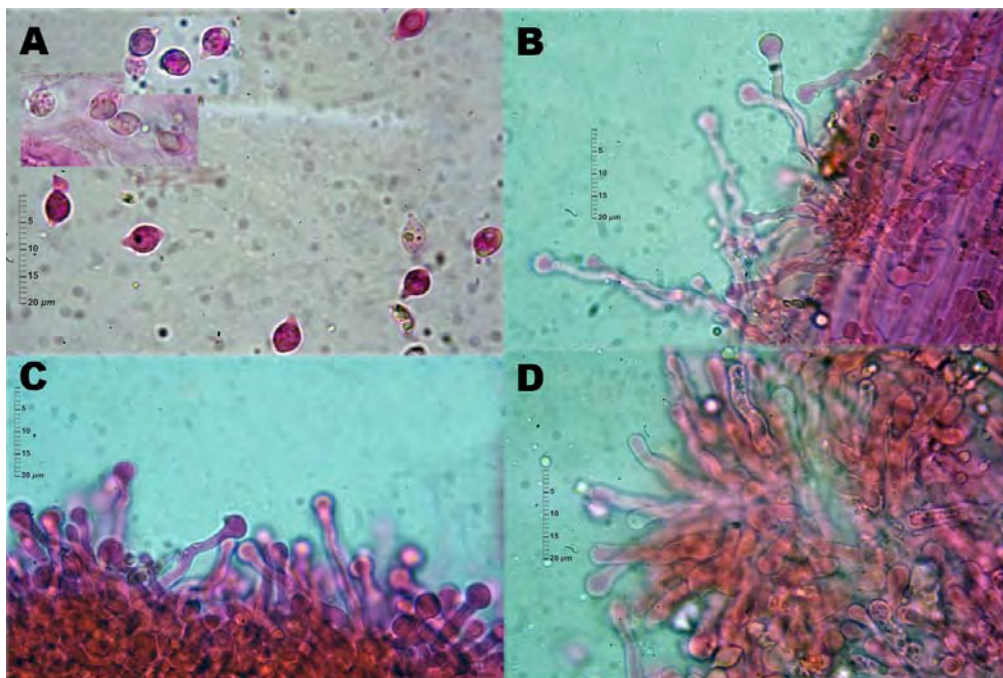


Fig. 2. *Hemimycena cephalotricha* (Joss.) Sing, **A**) esporas; **B**) caulocistidios, **C**) pileocistidios, **D**) queilocistidios.

***Boletus rhodopurpureus* Smolatcha**= *Boletus purpureus* Fr. ss Smolt.

Pileu de (75)-150-250 mm de diàmetre, primer hemisfèric, després convex i, finalment aplanat, de color rosa porpra, que de vegades, es decolora fins a tonalitats de color beige o gris lívid. Marge involut y un mica vellutat, blaveja al tacte. Tubs de 5-10 mm de llargada, de adherents a quasi lliures, petits en relació al gruix de la carn, de color groc. Porus de fins a 3 mm, de color roig porpra o groc vermellós que blavegen al tall o al tacte. La carn del barret és lleugerament verdosa blavenca al tall i la del peu és primer groga, per passar ràpidament a les mateixes tonalitats que l'altre. Olor acídul i sabor suau. Peu de 100-200 × 50-80 mm, de color groc de crom clapejat de roig, cobert en la part superior de un fi reticle de malles hexagonals allargades, de color roig porpra. En la part inferior també clapejat del esmentat. Carn groguenca en el peu; en el pileu groc pàl·lid i en la base roig porpra. Espores color groc oliva pàl·lid, de 11-14 × 5-7 μm Qm = 2,3. Basidis de 25-35 × 9-11 μm bisporics y tetrasporics, claviforme-ventruds. Queilocistidis fusiformes de 22-35 × 6,5-7 μm. Pileipel·lis amb elements de 3-6,5 de diàmetre y pigmento intracel·lular brunencs.

MATERIAL ESTUDIAT. GIRONA. La Salut (Sant Feliu de Pallarols) Osona 1050 m, UTM 31T 0457-4657, un grup de 8 exemplars sota roure (*Quercus* sp.) i faig (*Fagus sylvatica*). 10-9-98. BCN-SCM B-3415. El Santuari de El Far (La Selva) 1100m, sota roures (*Quercus* sp.), 2 exemplars. BCN-SCM B5364

OBSERVACIONES: Aquesta espècie pertany a la secció *Luridi* Fr. caracteritzada per els porus de color roig. És difícil separar-la de altres espècies com *Boletus legaliae* (Pilát) Pilát & Dermek, menys roig porpra i més gris rosat. Els caràcters microscòpics de totes aquestes espècies properes ajuden molt poc a diferenciar-les. Seria necessària una investigació a fons d'aquesta complexa secció.

AGRAÏMENTS

A E. Rubio por la identificació d'*Hemimycena cephalotricha*. A N. Van Vooren por l'ajud en la determinació d'*Otidea tuomikoskii*.

BIBLIOGRAFIA

- BOUDIER, E. (1905-1910) *Icones Mycologicae*, Tome II, Librairie des Ciencias Naturelles, Paris.
- BREITENBACH, J. & F. KRANZLIN (1991). *Champignons de Suisse*. Tome III. Edit. Mykologia. Lucerna. 364 pp.
- COURTECUISSIE, R. & B. DUHEM *Guide des Champignons de France et d'Europe*. Delanchox et Niestlé.
- HARMAJA, H (1976). *New species and combination in the genera Gyromitra, Helvella and Otidea*. Karstenia 15: 29-32.
- MALENCON, G. & R.B.ERTAULT (1975). *Flora des Champignons Supérieur de Maroc*. Tome II 539pp.
- MERDARI, J.F. Considerazione sul genere *Otidea* Fuck.(1995) *Bolletino C.M.* "G. Carinii 29-30: 23-32.
- ROCABRUNA, A i M. TABARÉS (1999). Fongs nous o poc citats de Catalunya. III. *Rev. Catalana de Micologia*. 22: 71-76.
- ROCABRUNA, A i M. TABARÉS (2002). Fongs nous o poc citats de Catalunya IV. *Rev. Catalana de Micologia*. 24: 43-56.
- ROCABRUNA, A. i M. TABARÉS (2003). Fongs nous o poc citats de Catalunya V. *Rev. Catalana de Micologia*. 25: 49-64.
- ROCABRUNA, A. i M. TABARÉS (2005). Fongs nous o poc citats de Catalunya VII. *Rev. Catalana de Micologia*. 27: 17-32.
- TABARÉS, M, i A. Rocabruna (2006). Fongs nous o poc citats a Catalunya VIII. *Rev. Catalana de Micologia*. 28: 125-130.
- TABARÉS, M, i A. Rocabruna (2008) Hongos nuevos o poco citados en Catalunya X. *Rev. Catalana de Micologia*. 30: 51-56.
- TABARÉS, M, i A. Rocabruna (2007). Fongs nous o poc citats a Catalunya IX. *Rev. Catalana de Micologia*, 29: 35-44.
- TABARÉS, M.; J. LLISTOSELLA i A. Rocabruna (2004). Fongs nous o poc citats de Catalunya VI. *Rev. Catalana de Micologia*. 26: 43-58.

- VAN VOOREN, N., & O. JYNDRICH (2008) *Otidea tuomikoskii*, *O. papillata* et *Otidea papillata* f. nov. trois taxons remarquables appartenant au genre *Otidea* (Pezizales, Pyrenomataceae). *Bull Mycol. Bot. Dauphine Savoie*, 188: 47-57.
- VILA, J.A. ROCABRUNA, J. LLISTOSELLA, M. TABARÉS, X. LLIMONA i P. HOYO (1997) Fongs nous o poc citats de Catalunya i Andorra. II. *Rev. Catalana de Micologia*.20: 105-124.
- VILA, J.A.ROCABRUNA, X. LLIMONA, M. TABARÉS, J. LLISTOSELLA i D. SIERRA (1996)- Fongs nous o poc citats de Catalunya i Andorra I. *Rev. Catalana de Micologia*.19: 25-46.



Hemimycena cephalotricha (Joss.) Sing.



Boletus rhodopurpureus Smolatcha